

TANJA

FRANJO NAGULOV

SADRŽAJ

POČINJE ODBROJAVANJE	5
Tanja navike	6
Tanja psihoze	7
Jeftino odjevena Tanja	8
Prosječna Tanja	9
Tanja poslije zaslađene kave / kave koju sam bez posebnog razloga zasladio	10
DJEVOJKA TANJA	11
Tanja je sramežljiva kao Linda u off-u	12
...., smeđokosa	13
Profil: (naš) zagrljaj	14
Donatorica	15
Tanja.	16
VRTULJAK CRNE POLUSMRTI	17
Smrt izvan opsesije	18
Smije se? Moguće.	19
Ne smij se. Plakat ću.	20
Plakao sam: (pretpostavka)	21
Ne plačem. Ne daju.	22

DEVET EROTSKIH ZA TANJU.	23
Tanja je presvučena avangarda	24
Tanja je gubljenje vremena	25
Tajna je uglavnom Tanja	26
Još o Tanji	27
Tanja je periodika	28
Tanja je osmrtnica	29
Tanja je sažaljenje	30
Tanja je ljubavna pjesma	31
Tanja je Ernest Hemingway koji u staroj čitanci šuta pivsku limenku	32
 AKO SLUŠA	 33
Brojim do 5	34
Dva	35
Tri	36
Četiri (i pola su...)	37
Tko se nije skrio	38
 PLAGIJATI MOJE TANJE	 39
Tanja br. 1	40
Tanja br. 2	41
Tanja br. 3	42
Tanja br. 4	43

DNEVNE DEFINICIJE	44
Tanja u 8:24	45
Tanja u 11:35	46
Tanja oko 15:30	47
Tanja u 18:10	48
TRČI... i pazi!	49
Klonirana je ljubav predgrađe noću	50
Tanja, zašto nisi tu?	51
Dao sam srce za krugove	52
I dao sam oko za eksperiment	53
I sebe za tebe	54
ZABRANJENO ZA ODRASLE	55
Tanja ili oči u magli	56
Tanja ili stanje na cestama	57
Tanja ili nadoknada	58
Tanja ili dječak koji nije tu	59
Tanja ili identitet	60
Tanja ili zabranjeno za odrasle	61
O autoru	62
Impresum	63

POČINJE ODBROJAVANJE

TANJA NAVIKE

Mogu 127 puta napisati jedno te isto ime: Tanja.

Mogu i da ga šapnem, a da ječi: Tanja!

I mogu je vrijeđati toliko glasno da me ne čuje: Tanja lutka.

Tanja kretenušo. Tanja emocijo.

Zove se Tanja. Gleda me kao Tanja. Hrani se kao Tanja.

Neuredna je kao Tanja. Dijeli cigarete i grli me kao Tanja.

Kuha kavu kao Tanja. Tanja kuha kavu bez šećera, pa ja zasladim umjesto nje. Mislim da je volim dok kuha kavu.

Mislim da u času dok zapisujem prve riječi o nama volim Tanju. Volim je, ali samo kada me ne čuje.

Mislim da je volim kao proljetne šetnje s pekinezerom.

Mada nisam siguran:

(a dao bih sve da je tako).

Mislim Tanju. Pišem ljubavne riječi (o) Tanji:

o nama na njen način, o mojim pretežno suhoparnim željama.

TANJA PSIHOZE

Tanja je ružna: iz profila meni nalik, sprijeda nervozna kao ja.

Tanja je nadarena za nervozu. Tada se smije:

(smije se kao Tanja).

Smije se samoukom usnicom i smiješna je dok se smije.

I to smijanje podebljano je šminkom dovoljno dječjom da odahnem:
nije zabuna, Tanja je.

Tanja mi ponekad djeluje literarno samo, a meni je kao manifest
zanimljiva Tanjina dezorijentiranost pod usporenim nebom
kojim kruže ptice razrijeđene na kiši. Kao trag nekoć sretne kamere
na papirnatij bjelini, kao tekst.

Tada sam razmjerno siguran da volim Tanju. Tada je moja sigurnost
potkrijepljena intuicijom. I u stidljivom povjerenju
otkrivam si da bi me mogla voljeti:

(pri čemu je obostrana podnošljivost
strpljiva strana zatočenosti na Pedagoškom fakultetu,
na trećem katu. Trećem mislim).

JEFTINO ODJEVENA TANJA

Tanja ne drži do odjeće. Oboje ne držimo do imena. Ponekad je George Sand, i ponekad sam Tanja. Ponekad je ona uglađeni muškarac, a ja klaun s knjigom. Dogovorili smo se – bit ćemo stvar dogovora! Autobusna postaja i mjesečna karta.

Klupa i drvorez.

Ja i ti: (dva autora i dvije Tanje).

Tanja ne prati moderne trendove. Tanja je prerasla recentnu kostimografiju.

Zna biti ružna, ali ni onda ne mari za odjeću.

Ponekad se zastidi srcolike samačke pojave na donjoj usnici, a zatim sve prođe.

Tanja je jeftina, ali ipak se smije. Jer njoj ne smetaju kozmetičke definicije.

Tanja nije lijepa, ali jest senzacionalna: kao povratna informacija, recimo.

Npr. Tanja je pravo na pristup informaciji i pravo na ljubav.

Tanja se događa i to je Tanja: do koje mi je stalo, koja mi se sviđa kada nudi svoje nezainteresirane ponude, i kada izgovara bezbrižno hvala:

Bezbrižno ti hvala, stari moj!

PROSJEČNA TANJA

Tanja je, kažem, prosječna. Ponekad iznenadi prednjim zubima nalik
vrtičkom bluesu bivših robova, vremenu (bijelog) vinila i (crne) peruti.
No to joj ne usporava brzoplete slogove
upućene mojoj ljevorukoj proždrljivosti. Tanja redovito presvlači donje rublje
(vidi: *Jeftino odjevena Tanja*).

Tanjine se nejednolike grudi skamene kao talog kave u stihu
Johna Updikea (o beskrajnim smeđim kavama),
premda je moguće da umišljam Tanju
(onoliko koliko umišljam političku korektnost).

Oči joj se izoštre u jesen nad Sjenjakom, nad prugama poredanim u zaborav.
Osuđeni na bezimeni Osijek, na općeniti grad koji nismo željeli.
Ja sam Vinkovčanin i počinilac pogrešnih koraka, Tanja je sićušna
Vojvođanka i dobra poznavateljica srpskog modernizma
(o kojem skoro ništa ne znam).

Skupa s Osijekom nemamo mnogo: dvije studentske iskaznice i sudbinu.
Srećom, i u Osijeku prevladavaju prosjeci: uglavnom male ljubavi
i velike osvete. Pa ipak, Tanja je iskoristila toplije dane
da bi se proljepšala:

smršavila je (džeparac troši na cigarete),
više puši (džeparac troši na cigarete),
češlja se u stranu (džeparac troši na cigarete).

Ni ja se nisam previše izmijenio u odnosu na jučer posuto šećerom u prahu.
Posjedujem njegove bijele, slatke tragove: (u mjeri u kojoj bijela, slatka
Tanja posjeduje mene).

Tanja će me naposljetku poljubiti. Tanja me naposljetku voli.
Svog srditog, beznačajnog dječaka koji joj se u krezuboj tišini
smije kao stoljeće.

TANJA POSLIJE ZASLAĐENE KAVE / KAVE KOJU SAM BEZ POSEBNOG RAZLOGA ZASLADIO

Tanja bi mogla piti srednje zaslađenu. Mogla bi se poigrati mitološkim erosom u vremenu koje ne posjeduje ritam.

Tanja bi mogla nagnuti šalicu na vrh priče strmoglavljene u promuklost.

A kada u kofeinski gutljaj gurne pustinjski nosić, Tanja će se naviknuti na moje nedovršene tekstove (postoje li dovršeni tekstovi?;

postoje li moji tekstovi?). Jedva čekam da joj u siječnju

slažem: Tanja, volim te! Ili: Tanja, budi ljubazna i zaboravi me.

Tanja, ti si sve moje žene, i svi moji ljudi.

Zato se baci pod kotač, baci se pod pet hiljada bačenih godina;

igraj se s mrtvom igračkom koju ću, vjerujući u igru, prethodno ubiti.

To možda i nisu prave riječi. Jer umjetnost je dokazala da ljubav

ne mora biti ljubav (vidi: Ozren Kebo, *Sarajevo za početnike*,

mislim da je priča o *Emini i nesvejednosti*; Gustav Klimt,

Poljubac i neke druge slike; Aristotel, *Poetika*). Zato s neobjašnjivim

ushitom očekujem Tanjin

nazalni izgovor mog nesretnog i ružnog prezimena:

bit će to najljepše od svih nesretnih i ružnih

stvari nalik na Dravu,

ružnu i nesretnu.

DJEVOJKA TANJA

TANJA JE SRAMEŽLJIVA KAO LINDA U OFF-u

Tanja je vlasnica beznadno masne kose. Šamponira

ju jednom ili dvaput tjedno:

toliko se često mijenjaju i moji literarni stilovi.

Tanja posjeduje nesebičnu kosu. Nesebična je kosa masna kosa.

Tanjina je kosa potrošna mehanizacija moje mašte.

Ja zato imam mnogo zakašnjele lijepe inspiracije.

Tanji petkom kasni autobus koji plaća.

Sa svojom kosom, kaže mi, mogu biti glad u lenjigradskoj

opsadi onom tko želi pozatvarati vrata svojih krugova.

Odlučio sam prijeći u napad.

Tanja: *8:24 je. Tanja, kako bi bilo da zamijenimo uloge?*

Tanja: *Voliš me?*

Tanja: *Ne.*

Tanja: *Naravno da ne. Ja sam žena i ne mogu biti u pravu.*

Tanja: *Budi Tanja, to je nepristojno i baš cool.*

Tanja nije mnogo pričala o tome kako će se jednom ošišati.

Ne stoji joj: *Zamisli me s kratkom kosom i da pred*

Pedagoškim nikada ne zapalim.

*- I da prvu godinu studija ponavljamo jer bismo bili
nijansu mlađi od svog lica. -*

Tanja mi nije rekla da voli Dušana Makavejeva.

Ja volim: Tanja, podsjećaš me na vulkan

koji eruptira sirup za kašalj.

...., SMEĐOKOSA

Tanja ima smeđu kosu. U vremenu kada na literarnoj lomači osječki studenti književnosti sladostrasno spaljuju barbike Tanjina je smeđa kosa, tvrdim, neophodna.

PROFIL: (NAŠ) ZAGRLJAJ

Van Gogh: *Suncokreti*. Bit će im lijepo u našoj žednoj vazi:
(predmet je umjetnosti srijeda, a predmet srijede serijski proizvod).
Južno voće ne uspijeva u Jägerovoj 9, gdje sam za poslasticu
imao Tanjino nepce utisnuto u keramičku klisuru kofeinskog mora.
Da smo se uistinu zagrlili, pričao bih o tom zagrljaju, o svim
samoubojstvima koja sam počinio u 2002-oj: o prostoru, o jeziku,
o Tanji.

Almodóvar: *Pričaj mi (o) njoj*.

Ja: *Hoću*.

DONATORICA

Tanja mi posuđuje upaljač, jer svoj sam dao drugima interesirajući se šaljivo kratko vrijeme za Nerudine kušnje prospavane na putu literature prema sjeveru. Upaljač sam poklonio sezonskim pušačima.

Tanja je simpatična, Tanja nije komercijalna kao ovaj arhaični fragment posvećen tragikomičnim Tanjama nade. Tanja je karizmatična i slatkorječiva: svako je jutro nagriza puder. Tanja ne provocira, Tanja je provokacija.

Pitam Tanju: *Tanja, možeš li se smijati i kada ti se ne smije?*

Tanja će: *Evo ti cigarete, evo ti upaljač, evo ti puši. Evo ti srce.*

Šapnem si (neće čuti): *Tanja, ti si sentiš.*

Tanja je djevojka u mom jedinom ovogodišnjem zagrljaju.

Tanja je humanitarna pomoć.

TANJA.

Zove se Tanja. Studiramo bibliotekarstvo i kroatistiku.

Zanimaju nas: kava u Sunčanoj, proza s osječke pijace
(Strindberg, beogradsko izdanje, 2-5 kn). Pomalo i besciljne šetnje,
do Studentskog doma, do Retfale, do Uranije.

Tanja ustvari nema ništa protiv književnosti. Čak i stihuje
služeći se flopijevskim bjelinama.

Ti si patrijarhalni demon i ženskaroš, povremeno mi govori.

*A ti višak ljubavi u Osijeku, u gradu bez ritma i u vremenu
bez vremena, vratim joj.*

Zato si ti preuranjen kao svi odlasci, zbuni me na kraju.

Tanja voli da je književno djelo probavljivo:

Recimo Bukowski bez konzervansa.

Ili Langston Hughes u Sovjetskom Savezu.

Za Tanju nema boli koju ne podnosi:

1. Rođena je u Vojvodini, nije joj lako kao malom smeđem samcu
u praznoj kutiji samaca.
2. Sluša Balaševića. Ne zanima je Rimbaud. Ni Jerofejev.
3. Ni ja.
4. Ni moje pjesme:
 - a) u prozi
 - b) u vremenu kada je metafora incident.

Tanja je sretna, uvjeravam se. Tanja pri spomenu Rimbauda
slegne ramenom, pa otrese Francusku. Tog poslijepodneva nisam želio
biti išta vezano uz Tanju u obliku ramena.

Posvetio sam se zapisima o smrti trgovca oružjem nakon povratka
iz majke Afrike u Barthesov esej: u bestežinsko stanje,
u novorođeni satelit.

Pomišljam da je Tanja plagijat:

fotokopirana Mezopotamija u ich-formi – u iš!

VRTULJAK CRNE POLUSMRTI

SMRT IZVAN OPSESIJE

(Napomena: ovo nije prva verzija, ni druga; dogodila se cenzura koju lukavi eufemičari zovu savjetom. Govorimo dakle o jednom sasvim drugom djelu, o novoj osjetilnoj dimenziji koja ne poštuje kanone moje odhuligančene 2002.)

Tanja je fimoza u mojim štramlama. Film u mojoj gimnastici.
Nebeski skok u fotografiji Toše Dabca. Pedagoški fakultet po gubitku parametara nužnih za opstojnost umjetnosti i obračun s licemjerjem.
Tanja je ranica na malom prstu koju sišem bez obzira što estetika, u slučaju nužde, može poslužiti kao flaster. Tanja je nekonvencionalnost.
Uloga jazza u životu žene koja dobar dio života čita enciklopedije.
Tanja je ritmički obrazac beletristike i nekulture:
Ideš mi na živce: jebi se!
Imam jedva devetnaest godina, a ti si onaj prokleti serijski samoubojica koji je zbog mržnje prema životu prionuo na pisanje.
Iza Tanje ne bi trebale dolaziti točke, jer one s apsolutnom glupošću zaključuju našu nečitkost: Osijek. Klupu u parku mrtvih vrana i reumatičnih penzionera s hladnim burekom u ruci.
Tanja je sigurnosno pitanje kojim sam do šale opsjednut.
Navodim banalan primjer: *Tanja, ja te volim.*

SMIJE SE? MOGUĆE.

Tanja i ja: to znači Tanja u biblioteci. Plaća zakasninu za posuđenu knjigu.

Bila je to scena kojoj sam se obradovao iz pristojnosti.

Tanja odgovara: *Zamisli nas kao duhove u plinskim cijevima,
u niskobudžetnom dolasku jeseni charter-letom svjetske patetike;
da se dodirujemo na vrtuljku koji pokreću baterije za daljinski od televizora,
i da svi vide koliko je reducirana i jadna naša ljubav. Pa da nas zadirkuju
zastarjelom ironijom, kao antifašiste u posljednjoj videoteci.*

Pobunio sam se: *Ali ja nisam Tanja i moja ljubav ne koristi žute titlove.*

Nisam uvrijedio Tanju.

Namignula je mojoj nezanimljivosti.

Popuštam: *U redu, zamislio sam.*

Tanja: *Jesi? Onda si zbilja karikatura kojoj ne treba frigijska kapa
(ni set neuspjelih samoubojstava).*

*Ni bog da bi postao državni neprijatelj (ako hoćeš: ti si tek vinkovačko
sjećanje na andaluzijskog psa, loše glumljeni dadaizam i pička
od čovjeka). Jer ja to ne mogu zamisliti. Kao ti, g. Skribomanu!
Kao stariji ti koji uzalud popravljao pjesme koje si napisao!*

Tanju je uhvatio smijeh. I to je bilo prvi put da sam se nadao
kako će u prvi plan izbiti kakva dobroćudna nevažnost. I prvi put
da sam željno iščekivao Tanjine namrštene obrve
koje poručuju:

- Biblioteke su mjesta u kojima započinju ratovi. Bježimo odavde! -

NE SMIJ SE. PLAKAT ĆU.

Tanja je prema tome pretežno tužna djevojka.
Kao potvrdu prilažem njen šal, moker od izdahnutog
zraka pomiješanog s pljuvačkom kojom struji jato
nikotinskih algi. Htio sam je dotaći. Kao nedavno,
kada sam naletio na njeno novo izdanje. Na iskoristivu
Tanju o kojoj doskora neću smjeti pisati:
(budućnost noću priprema svoje zabrane).
Poslije smo se, kao dva posustala zuluma, odali jedno
drugome: *Tanja, postoje bolji, i postoji bolje.*
Tanjin je komentar razumniji: *Tvoji će nas kalamburi
doći glave!*

* * *

Ne znam zašto joj se plakalo. Ako je bijeg iz biblioteke
bezuvjedniji od svake nastranosti, zašto je gusti osječki
parkovi ne mogu usrećiti? Postoje oni koje možemo
spasiti samo inovativnim ljubavnim metodama.

Tanja me prazno gleda, prazno kao dva
ružičasta oka izrezana iz novina
pod satom likovnog odgoja.
- *Tanja. Postoji realna mogućnost da ti nisi ja.* -

PLAKAO SAM: (pretpostavka)

Najmanja Tanja bila je lijepa Tanja, androgini slatkiš pritajenog neposluha. Takvu sam Tanju želio vidjeti kada mi savjest poželi mahati zastavom: kada budem podređen totalnoj pogibelji u ime ljepote. Predvidio sam da će najmanja Tanja odjeknuti kao zastoj cirkulacije, želudac liječen mješavinom konzumerizma, boli i usmene predaje. Tanja se krije u minimalnosti: *Čujem da si štetočina. Zato me uzmi i voli u svom devijantnom svijetu (u kojem nema drugih bogova osim Tebe)*. I nisam odolio. Prvi sam put bio Tanja misleći da nisam. Izgubio sam kontrolu nad bataljunom stilskih figura. To znači da sam za mržnju prema sebi optužio matematiku. Tanja me je natjerala da u filmskoj noći budem vještici brk čija arhaična pričljivost odobrava sekundarno iskustvo.

Dakle: u ključnom snu svoje mladosti izvojevao sam pobjedu nad snovima.

Tako je moja Tanja postala društveno kontrolirani mutant. Drugim riječima, uvalio sam se u vražja posla (vidi: vijesti na TV-u, Durkheimovu analizu masmedijskog samoubojstva jedinke, balkanski story telling itd.). Razočaranoj Tanji nudim cigaretu (160, meko pakiranje, cijena kutije: 7 kn; komad: 35 lp). Ovog časa ništa mi se ne radi. Nebo je nisko kao priučena anglofonija. Tanja šapće: *Više ti nikada neću oduzimati nevinost. Zdravo. Ja sam Tanja i čitam što pišeš. Kako se zoveš?*

NE PLAČEM. NE DAJU.

Tanja me je naučila da je preko vikenda zaboravim.

Kaže: Napij se. Tehnika socijalno osjetljivog preživljavanja vezana je uz alkohol. Mučnina nije generacijski nedostatak nego problem onog kome je muka. Svidjela mi se mizernost u Tanjinu slovkanju: *Tanja bez točaka tj. raščupana Tanja, zar ne? Ali ti nisi zaborav.*

Tanja je bila digitalni Ciceron: *Ja sam Tanja.*

Vikend sam podnio kao vic u neradni dan.

Tanju se teško zaboravlja, jer ona nije nesjećanje.

Tanja je sredstvo zaborava. Tanjom zaboravljamo ostalo.

Ona je rezultat dugotrajne korespondencije sa sobom.

Tanja je morfem zbog kojeg će lingvistički fuš

poprimiti kompromisni

oblik osmog padeža.

Tanja je, k tome, zajamčeni rastanak: *Zbogom!*

Kažu da u paklu postoji pristojan studij književnosti.

DEVET EROTSKIH ZA TANJU.

TANJA JE PRESVUČENA AVANGARDA

Tanja podsjeća na blagdansku menopauzu: melaninsku tišinu između dvaju porodičnih posjeta. Voštani detalj, sobno žutilo hranjeno izostavljenim monologom: *Zašto toliki divni režiseri, baveći se tumačenjem snova, filmsko platno zaprljaju krvlju i propagandom? I zašto glumiš pjesnika? Čini se da tvoje Tanje ne trpe adolescenciju (od koje ne odustaješ).*

- *Kao ni smrt. Koje imam dovoljno za svoje sebične ruke.* -

- *Uzmi me. Stanem u njih.* -

- *Tanja, katkad mi se čini da si nomad, neutaživa želja za životom, logička pogreška.* -

Taj sam se put zabrinuo za Tanju: ja sam sigurna soba za zlostavljane Tanje i ružičasta gnoza za Tanje zlostavljačice. To znači da ni Tanja ni ja ne stojimo najbolje s faktorima iznenađenja kao što su:

- a) osječke prehrambene navike
- b) Osječani
- c) Osijek.

TANJA JE GUBLJENJE VREMENA

Deset minuta jede kolač. U oku ima krmelj nalik na zarez.

Vodostaj Drave u Osijeku razotkriva neosuđene vladare.

U bilježnici Tanjin telefonski broj. I bilješka o zgubidanu

koji je u Osijeku, tražeći prodavaonicu riječi, nabasao na Tanju.

Nesumnjivo: godilo bi mu da dođe.

Tanja tvrdi: *Nikad neću voljeti Nagulova. On je sekundarno*

filmsko stvorenje – propali pjesnik i hladnokrvni mrzilac žena.

Čaša vina na stolu bezbožnički je praznik Tanjinog i mog beznađa.

Tanja, fulali smo: Kao Dziga Vertov, kao gladno oko u kameri.

(svi su praznici bezbožnički: proždrljivi kao *b*, ružni kao *č*)

TAJNA JE UGLAVNOM TANJA

Iako nisam siguran, Tanja je nestavši iz mog života završila kao književni lik s kojim ponekad pokušavam razgovarati. Npr.:

- *Ostaješ li?* -

- ? -

- *Da, Tanja: TI!* -

- . -

Kao u ovom slučaju, Tanju je moguće objasniti odgovorom na bilo što.

JOŠ O TANJI

S Tanjom raspravljam o cigaretama i srčanoj
bolesti koja će se razviti za dvadeset godina.
Rezultati rasprave umiruju: *Idemo zapaliti!*
Tanja je onaj segment paranoje
koji poriče drastičnost.

TANJA JE PERIODIKA

Tanja je prije svega praktična: *Važno je preživjeti!*

Čini se da joj nije do života nego do preživljavanja:

udahni! – izdahni! – udahni! – izdahni!

Tanji smeta nefunkcionalan pristup postojanju;

ona je kazivačica tričarija koje, besramni kakvi jesmo,

nazivamo filozofijom: *Ako me na putu zatekne cesta,*

bit ću automobil. Aktualna Tanja osporava

argumente za doživotnu rezignaciju: *Tanja? Zašto bismo se*

hranili tuđim sadržajem? Tanja je neprofinjena fakinka,

neprofitna udruga, nestašica krvi u miokardu.

Ipak želim znati da nisam osamljen u zaljubljenosti

prema artiklu. Pretpostavka glasi: Tanja je poremećaj

ličnosti s vjerojatnošću od 90%.

TANJA JE OSMRTNICA

Koncem decembra činilo se da je Tanja ubijena: poništena kao John Wayne Gacy nakon izgovorenih posljednjih riječi.*

Kao Makabejka ili er-forma u ich-svijetu.

Njeno bijelo tijelo postalo je kompozicijsko uporište
za preuranjeno zimsko sunce

(vidi: *Prpić – Bauer, Kirurgija*).

Svoje sam beskućništvo prenamijenio u mrtvačnicu.

Sada kada je reducirana na metaforu egzistirati može jedino
u javno dostupnoj djelomičnosti,

u mojim društveno beskorisnim razmišljanjima:

S dubokom boli i žaljenjem javljamo da Tanja možda nije Tanja
i da je Nagulov možda voli, a možda ne.

* Poljubite me u guzicu!

TANJA JE SAŽALJENJE

U biti isto kao i osmrtnica.

S tim da njena smrt ovdje poprima
glumljenu humanističku
dimenziju.

TANJA JE LJUBAVNA PJESMA

Tanja je pamflet o klasnim podjelama.

Tanju se može zaraditi. Tanja je literarni angažman i preboljena groznica subotnje večeri. Pogađate: Tanju volim kao kratku priču.

Zbog Tanje su moja samoubojstva pretežno informativna.

Zbog Tanje koristim filtere koji Tanji ne dozvoljavaju

da bude Tanja više nego je potrebno; Tanja je, naime,

senzacionalna rečenica koja uvjerava u individualizam svake nesreće.

Tanja je Paracelzusovo zaboravljeno upozorenje da ćemo ozdraviti samo ako planeti propuste preostalu crnu magiju.

To znači da je moja alkemijska ljubav prema Tanji najčešće

medicinski potpomognuta: uprizorenje klišeja, podvlačenje hipoteze –

Oči u oči s bogom. Oči u oči s vragom.

TANJA JE ERNEST HEMINGWAY KOJI U STAROJ ČITANCI ŠUTA PIVSKU LIMENKU

Tanja zaslužuje sve najbolje što je u stanju ponuditi moja šutnja.

Ne znam može li biti patetična kao Novi Sad.

Može: U Vojvodini razvlači slogove.

Ne može: U Osijeku je zovu Tanja.

Tanja je nesuđeni prozaik spektakularnih razmjera. Ponekad je, mada ništa njeno nisam čitao, uspoređujem s Nealom Cassadyjem ili Williamom Burroughsom (s upitnim *gh* na kraju).*

 alila se da nema sluha i da je nepopravljiva kao većina mojih pjesama.

- *Sluh je zlo.* - kazao sam joj.

Ne znaš: 19 mi je, i još odrastam. Sentimentalnost na koju igra  tjera me da nekoga ubijem.

Poma em: *Netko, to je drugi. Najvjerojatnije liberal. Nikakva šteta ako mu i  upa  srce pa mu ga pojede  pred ženom i djecom. Psihopati koji ubijaju liberale posljednja su nada za čovječanstvo.*

Bila je tužna kao jutro poslije.

Prera unat  u se:

- *Tanja. Vjerovala ili ne, sada sam 100% siguran da sam žena, da te volim, da si mladić s kojim kanim prespavati četiri posljednje stvari.* -

- ? -

- . -

Shvaćam: Dobili ste pogrešan broj. -

Drava će prešutjeti ljetne hitove. Pored ostalog:

Tanju 1, Tanju 2 i Tanju 3.

Tko bi ih, uostalom, zapamtio?

* Krajem 2002. nisam bio siguran kako se pi e bitnikovo prezime. Krajem 2002. pisa i stroj nije imao pristup internetu.

AKO SLUŠA

BROJIM DO 5

(Tanji).

Pišem prvu brojalicu.

*Dode čas kada su stare brojalice prebrojane, a sjećanja na zlo razložena
u brojevni niz: u aritmetičko podrijetlo tragedije. Reformirane navike postaju
kompatibilne sa zakonom većine. I tu smo nemoćni, Tanja. Čak ni tvoje
teško pamtljivo lice neće mi pomoći da zaboravim
koji me Osijek okružuje, a koji Vinkovci progone.*

*Pamtim još uvijek ideje oko kojih smo postigli konsenzus. Ali lica, njih
zaboravljam. Tanja, znaš li da neravnoteža između Tanje i teksta rezultira
tangom tjeskobe i očaja?*

*Slovo T zato je tako široko u ramenima,
a usko u struku.*

DVA

Poslije dva muškarac ustrijeli ženu.

*Žena leži kao poredba, a krv na pločicama s uzorkom
formira crveni arhipelag.*

*Da si me preduhitrila, (da si bila brža od sumnje),
ne bih zadržao pravo na pokajništvo;*

Oni koji se kaju mrze, oni koji mrze ubijaju.

TRI

*Taj broj znači pretjerivanje tj. tvoju omiljenu pozu:
„Pozerko, okolnosti nalažu da umjesto s ljubavlju
pokušamo s prijezirom!“ S trojkom da sam samo
na jedan dan sedmica, popravio bih sva centralna
grijanja i sve TV antene svijeta.*

ČETIRI (i pola su...)

Jedna je od nezadovoljenih potreba i Vječnost:
(s pokojnicima u grob ne odlaze njihovi svjetonazori).

TKO SE NIJE SKRIO

Tanja, znam gdje si se sakrila,
a brojalice je došao kraj.

Želiš da nastavim?

6, 7, 8, 9...

PLAGIJATI MOJE TANJE

TANJA br. 1

Tanja koju vidite prepisao sam od prijateljice koja je voljela moje prepisivanje. Ne znam je li bila Tanja.

Pisalo je:

CVIJET. JA. VENEMO. (datuma se ne sjećam).

Ali upravo ta misteriozna ovisnost o sjećanju na juke-box večeri prisiljava me biti Tanja;

to je drugo ime za proljetno koračanje gimnazijskim hodnikom.

Sve rjeđe koračam – sve je rjeđe proljeće.

I sve sam slabiji rekreirajući nezainteresirana osjetila pomno doziranom samoćom.

Ova je krađa davno počinjena: (u čitanci iz književnosti, pokraj kazala, piše: *Voliš Tanju, zar ne?*).

Cvijet u konkretnom slučaju djeluje kao uskraćeno priznanje.

Nije Tanja: ja sam. (venem).

TANJA br. 2

Ova mi Tanja mnogo znači otkad sam se zaljubio u Sumire –

Tanju iz Murakamijeve priče o slatkom Sputnjiku.

Recimo kao opravdanje.

Ali nedjeljom još uvijek znam, gledajući snimke, razmišljati o njoj:

Zove se Tanja i delikatesna je.

Ovo je pionirska Tanja, Tanja prvih posveta.

Ova Tanja objašnjava razdiobu umjetnosti na poriv, dojam i osobu.

Tanja je, osim toga, čovjekova seoba u definiciju.

Kasnije ću naučiti da je logičnije, umjesto o dokazivoj, pisati

o nedokazivoj Tanji – *logičnije* u nelogičnoj

zemlji podrazumijeva *lakše*.

TANJA br. 3

Prošle su me godine* oduševljavali Kandinski i Clint Eastwood.

Ove godine dovoljni su Murakami i Jerofejev.

Artificijelni jazz i pobunjenička votka –
dva treninga, dva mala mazohizma.

Jerofejeva sam pronašao na stolu s povrćem.

Murakamija posudio u biblioteci.

Presavijao sam stranice ne brinući da bih
zbog toga mogao gorjeti u paklu.

Nije li dovoljno što koncem 2002. udišem sjever
u Osijeku kojim, prerusena u napuštenog pekinezera,
luta napuštena Tanja?

Nije li dovoljno što se koncem 2002. i dalje učim razlikovati
dobro od zla: Jerofejeva gađam flašom.

Murakamija atomskom bombom.

* Februar – april 2001., uglavnom nekolicina knjiga i noćni program.

TANJA br. 4

Tanja je satni mehanizam na navijanje,
baš poput *Slave* koju je nosio moj otac.
Sredinom ljeta o Slavi sam napisao tekst
pod naslovom *Ruski aerobik*. Da sam tada
znao koliko je starost u stanju ostarjeti,
sat na očevoj ruci nazvao bih – Tanja.

Tanja-totem.

Tanja-kolaž.

Tanja-citat.

Tanja-film*.

* I, dakako, Tanja-hifen.

DNEVNE DEFINICIJE

TANJA U 8:24

Povremeno su Tanjina jutra virtualnija od pospanosti.

Razgovaramo o mojim vožnjama iz Vinkovaca u Osijek,
i o njenim nesanicama u Studentskom domu.

Tanja i ja često se zatvaramo u krug minimalističkih fantazija:
npr. počastimo se espresom iz aparata na Pedagoškom koji je,
početkom novembra, prestao isporučivati zaslađene stvari:
(2 kn za bljutavo, koncentrirano ništa).

Tada obično uspostavljamo kontrolu nad prisnošću; vježbe disanja
namijenjene su predstojećoj srčanoj bolesti koja, s plavog
ekrana smrti, marljivo prikuplja donacije.

Tada je Tanja šutnja koju slojevito volim:

(Kant i Klimt, red i dekadencija na hodniku prijašnje
pedagogije, treći kat, Treći program, treća vrata).

U 8:24 događa se Tanja nalik meni: *8:24 je, spava mi se.*

Toj Tanji poklanjam ostatke nedjeljnog
drijemeža, na što mi uzvraća
ostatkom večere i ostalim ostacima.

TANJA U 11:35

Tada sam obično zaljubljen u knjige. Klonim se jutarnjih peripetija ispred Pedagoškog – s cigaretom ili u hodniku pokraj aparata (čitaj: klonim se vremena kada sat neumitno pokazuje 8:24). Tanja je tada knjiga koju s nelagodom listam: od blagih se nelagoda oblikuju najkobnije prijetnje.

Nirvane, kosturi, hladna preimenovana zemlja, brisani let ranog neba, ubijanje. To drugo, izmijenjeno izdanje Tanje* ima svoj ISBN i BAR-kod: ISBN za Hrvatsku je 953, a EAN BAR-kod za knjige mislim 978. Tanjin je kontrolni broj u refleksivnom smislu inherentan.

Tanju kao prioritet posudio sam u fakultetskoj knjižnici 8. oktobra 2002., u 11:35 (s manjom zadržkom).

Svidjela mi se zbirka starije poljske poezije koju više skoro nitko ne čita. Antologije zauzimaju mjesta u prvim redovima, i smiju se. Ispada kako je Tanja inzulin: potrebna mi je njena osrednjost.

Tanja je mladolika milost.

Tanja je flaster.

* Proročanstvo ispunjeno 17 godina poslije.

TANJA OKO 15:30*

Tanja oko 15:30 zaslužuje najneodgovornije tekstove.

Ja zapravo nikada nisam ozbiljno pisao. To je zbog tebe, Tanja.

Kao što sam zbog tebe ponekad kino ili muzej, tako sam ponekad i pisac neozbiljnih tekstova. To je zbog tebe. Zato ti i pišem ovo pismo.

Ako želiš, bit ću prometni znak u Jägerovoj, upozorenje umjesto uprizorenja.

K tome i radiodifuzija pri kraju metafore: metonimija u ljetnoj haljini.

Cipela kojom ćeš stupiti u stvaralaštvo.

Tanja, ti si kviz. Humoristična serija i brisanje suđa.

Nisam sposoban napisati stihove koji bi se u teoriji književnosti objašnjavali kao sigurna definicija tebe i mene. Da ljudi doista čitaju, pročitali bi sljedeće:

TANJA, OBORUŽANA OMLADINSKIM PIJANSTVOM, NEODOLJIVO

PODSJEĆA NA JEANNE DUVAL (Tanja je podrijetlo pomoćnih glagola).

Nagulov je pritom opravdanje za bijeg u „nekamo“, sretnije nego

Osijek nad čijim nestajanjem, oko 15:30, nadlijeće umorni inženjer

Antonov tamaneći komarce.

* Proročanstvo.

TANJA U 18:10

Ovu sam izgubljenu djevojčicu s minimalnim izgledima
da se nasmije sreo više puta. Mahnuo bih joj. Čak bih se
i pomolio za Tanju, posustalu lokalnu anesteziju:

Molim te, vremenu: budi dvolično! Adaptiraj Tanju!

Najednom osjetim bol u prsima – moje srce, prije
nego se razboli, svojim će otkucajima stimulirati beznačajno
razbojništvo (pisanje pjesama, npr.). Čini se da u 18:10
religioznost i drugi oblici bježanja ne pomažu zaštititi
preostale filmske noći. Jedna takva zove se Tanja, puši
cigaretu ispred Pedagoškog
i traži gledaoca.

TRČI... i pazi!

KLONIRANA JE LJUBAV PREDGRAĐE NOĆU

Tanja i ja vjerujemo da je to kraj:

(kraj u koji vjerujemo materijalizirao je našu ambiciju).

Bio sam beskorisni Tanjin klon, krađa opskrbljena nominativom.

Kao i okomica na kosinu, rođenje metodike, učenje.

Tu sam noć, ne mareći za ljubavnu sintaksu, volio Tanju – nježno, sedimentirano jučer. Prepisanu leksikografsku natuknicu.

Predmet vjerovanja prenio sam indigo-papirom u indigo-dijete,

u zabavniju stranu avenije kojom se kreće pjesnički subjekt

Tihomira Matka Turčinovića, i plače. Tanja. Alegorijo. Ne plači.*

Logičnije je da se nasmiješ.

U svijetu koji plače

književnost se mora smijati!

* Tihomir Matko Turčinović: *vidjeti Madonnu* (2002.); radna verzija rukopisa nosila je naziv *avenija, ne plačite*.

TANJA, ZAŠTO NISI TU?

Pitanje *Tanja, zašto nisi tu?* bilo je moje najsenzualnije iskustvo.

Na to pitanje ne namjeravam odgovoriti: (eros je uskličnik).

Jasno je, međutim, da s Tanjom nisam učestvovao u transplantacijama bezimenih zadovoljstava. Tanja je Norma J. Mortenson:

(kada krade, krade sama)

(kada krade, krade srce).

Tanja nije tu i taj se nedolazak zove Tanja:

Ne dolazim. Ti slobodno misli da smo skupa i da je to moguće.

Ali ja idem, idem. Biram sitne korake. Da budem živa kada

probudim djecu, kada im pripremim

doručak, kada ih otpratim u školu, kada im dovedem oca,

kada me upoznaju, i kada me zavole.

Više ne odgovaram na prešućena pitanja. Čak ni nedjeljom,
nakon ručka i nakon dvadeset godina: Tanja se pomiče prema
vrhu top-ljestvice apsurdna

(Tanja je hit)

DAO SAM SRCE ZA KRUGOVE

Otpisujući ranije iluzije povezao sam se s čeznutljivim polarnim bogovima. U njihovu hramu, u zimskoj kući bez grijanja, umjesto mudraca postao sam ljubomorno govno: muškarac neodgovoran prema mržnji. I sada znam (budući da znanje još jedino može biti osjećaj): bioritam, zadužen za umiranje i dosadu, diktirat će posljednja pisma.

Tek usput, instalirao sam ovu pjesmu
potpisavši je brojevnom vrijednošću:

3,14 kn/kg

Brojevima se čak i mladi nevjernici prisile na samoću.

U ovom slučaju (čitaj: uvijek) ona podrazumijeva Tanju.

Jednostavnu identifikaciju, neposjedovanje, gramzljivost
upražnjenu u fantaziji.

Poledicu koja izmiče tlo

pod nogama.

I DAO SAM OKO ZA EKSPERIMENT

Svoj kadar, svoju izložbu. U pljuvačnici svetogrdnih neonskih
Tanja, u krugu manije, govana i krvi, i u komercijalno
iskorištenoj figuri ponavljanja. Ispalo je da sam odabran pisati
i sjediti upravo za ovim računalom*. Moja ruka ne završava
romane zato što ne završava ništa. Prvotna verzija
Tanje glasila je: *TANJA – ROMAN O MODERNOJ GLUPAČI!*
Nekoć su mi snovi služili kao članovi pokreta otpora:
(bombaši, jebači i pjesnici). Bili su viđenja ilustrirana genitivnim
portretima Tanje – žene koje nema.
Sada su ugrađeni u dementni osječki mozaik,
u ogrlicu od baltičkog jantara:
u iskustvo za koje nisam spreman.

* Laž. U pitanju je pisaći stroj, čega me je 2002. bilo stid.

I SEBE ZA TEBE

Ovo nije roman, a moje srce ne skladišti ništa osim buduće bolesti.

Pišem o sranjima koja mi Tanja nudi kao kreker.

Apostrofiram djevojku: ljubavnu sferu, glumljeni astral,

varijabilnu alkemičarku čijim se licima služe karnevalske povorke.

Ja se osporavam, ja usporavam, ja se protivim nastojanjima da lijepo pišem,

ja sam horoskopski znak i njegovo hipnotičko svojstvo,

djevica onomatopeja – muzički instrument Tanja:

(metak u čelu)

(apozicija građanske sreće)

(drmeš disciplinirane histerije).

Otišao sam da bih se vratio – i pogriješio.

(izvjesna smrt nalaže izvjesnu interpretaciju)

ZABRANJENO ZA ODRASLE

TANJA ILI OČI U MAGLI*

Njome završavam ateistički molitvenik: pjesmu o Osijeku, pjesmu o Tanji. Završeci su problem, kao i pretipkavanje rukopisa, kao i sva neuvjerljiva svjedočanstva: svjedočanstvo mladosti nužno je neuvjerljivo.

Šapćem na prazan želudac:

U ovoj stvarnosti jedino je stvarno da mi odbijaš vjerovati.

Što je s drugim stvarnostima? Gdje su: kasne li ili jednostavno ne dolaze?

I hoću li onda (ili onomad) biti pasivni konzument kave

koju si skuhala – beskraje i smeđe?

Tanja je sve dalje. Ja sam sve dalje. Osijek prijeti mimoilaženjem:

Neću ti odgovoriti. Tvoje je trbuhozborstvo reverzibilno. Za naš je posljednji razgovor potrebno još čitavo jedno pričanje s tobom.

Pobunio sam se: Tanja, ti me ubijaš. Ti ne znaš koliko je malo potrebno za ubojstvo s odgođenim djelovanjem. Lirski su revolveri pomahnitali, ali bezopasni – moje su metafore pucanj u prazno

(moje metafore, osim toga, nisu moje).

– Svatko je odgovoran za svoje umiranje. –

– Ali Tanja, ti ne moraš umrijeti. Mi ne moramo umrijeti, danas ne. –

– Svatko odgovara za svoje proročanstvo. Ja sam Tanja i dolazim iz malog mjesta. Ovo je ovdje moje prvo veliko mjesto (moj prvi veliki Osijek). I mogu ti reći da nikada nisam ni slutila toliko skitnica. Ljudi i pasa. Toliko jeftine proze na ulici, i toliko poze. –

– Znači, nijednom prije Osijeka nisi sanjala Osijek:

Tanja, uvjeren sam da te volim. –

Oko podne dravska magla formira fatamorganu.

Parkirališni uređaji plešu kvadrilju:

(u govnu od države jedino ples pomaže da ne postanemo govna)

(plešimo, Tanja: plešimo, statična djevojko).

* Vudu svećenik, preodjeven u katoličkog sveca, započinje ritual.

TANJA ILI STANJE NA CESTAMA

Slušam muziku na radiju. Između vijesti i muzike ubacuje se izvješće o stanju na cestama: o cesti A2, o zavoju z5, o minutama potrebnim da na mjesto saobraćajne nesreće stigne prva pomoć. Zapisujem:

LJEPOTA, SUKLADNO SPOZNAJI, NE SMIJE PREŽIVJETI!

Ugasio sam radio. Tanji, sukladno spoznaji, pristaje smrt. Pokušaj ironije (dakako neuspjao) prevodim u oglasni jezik:

RUŠIM OPĆA MJESTA DA BIH PODIZAO NOVA!

(stanje je na cestama nepromijenjeno)

(jezik je prostor)

TANJA ILI NADOKNADA

Više nikada neću pisati lijepe ljubavne pjesme kao kada mi je bilo 17
(kada sam napisao *Tebi poslije nas**).

Mislim na Tanju i njene mamurne podočnjake.

Otkrivam francuske pjesnike: plešem na kiši, izazivam.

Bio sam euforičan u svojoj neobuzdanoj, fantomskoj nesreći. Bio sam
krvoločan: (Vinkovci su, potjeravši Srbe, hranili
moju krvoločnost).

Više nikada neću pisati lijepe ljubavne pjesme.

Više nikada neću pisati:
prepisivat ću!

* Godišnjak vinkovačke gimnazije za nastavnu godinu 2000./2001., pjesma napisana 8. maja
2001.

TANJA ILI DJEČAK KOJI NIJE TU

Mladiću, razmisli o idućoj Tanji: o Tanji koja ne dolazi.

*Dok pušiš cigarete ispred Pedagoškog, dok čitaš knjigu okružen
bezimenim Tanjama: pokušaj doznati sve o njenim navikama,
o vjerovanjima u koja vjeruje, i o količini ljubavi koju je
sposobna isporučiti privremenim osječkim skribomanima.*

*A bog? Što o njemu moramo znati? Odgovor glasi: ništa. Bog
nije iduća Tanja, već Tanja koje nema – Tanja koje ćeš se
odreći kada knjigu pročitaš do kraja.*

Ali budi brz, mladiću, budi brz:

sloboda žuri na autobus!

Smrt joj je za petama!

TANJA ILI IDENTITET

O Tanji mogu i u falsetu.

Tanja je parmezan, Tanja je rupa u birokraciji, Tanja je upala grla,
Tanja je alkoholizam, Tanja je dizel, Tanja je mehanička
zagonetka, šahovska figurica i cvijeće za Hitlera:
apsolutna sinonimija i apsolutna glupost.

Tanja je nož.

Tanja je bomba.

Tanja je rat.

Tanja može eksplodirati svaki čas.

Kada eksplodira, Tanje više neće biti:

(i tu je Tanjin kraj).

Ne poznajem sretnu Tanju:

(sretna Tanja govori da je sretna)

(sretna Tanja ne govori)

(sretna Tanja nije sretna)

Tanja je bol oklijevanja i strast u preponi. Tanja je
travestija, toponim i loš odgoj. Tanja je posljednja prilika
da odrastem – i posljednja prilika da ostanem dijete:

(Tanja je trg umišljenih bolesnika)

(Tanja je moja Jugoslavija)

(Tanja je riječ koja nedostaje).

TANJA ILI ZABRANJENO ZA ODRASLE

Tanja: *Hoćeš li biti sa mnom?*

Tanja: *Bio bi to sukob interesa!*

Vinkovci – Privlaka – Vinkovci

(2002., 2003., 2006., 2007., 2024.)

Franjo Nagulov

Rođen 1983. u Vinkovcima. Diplomirao hrvatski jezik i književnost, te knjižničarstvo na Filozofskom fakultetu u Osijeku. Objavljivao u nizu utjecajnih književnih časopisa te je zastupljen u više antologija suvremene hrvatske poezije. Pjesničke radove te književne kritike objavljivao u emisijama Poezija naglas, Šest minuta poezije u šest te Bibliovizor Trećega programa Hrvatskoga radija.

Objavio: *dečko. žena? dečko: naranča!* (poezija, 2006), *Tanja* (poezija, 2008), *VK biceps* (poezija, 2008), *Sadomazoteka* (poezija, 2008), *Smrtište* (poezija, 2009), *Crveno&Crno=Bijelo* (poezija, 2009), *Knjiga izlaska* (poezija, 2010), *Crtač* (roman za djecu, 2011), *Punomasni anđeo* (roman, 2011), *Recepti za jezikovu juhu : polistilistička raščlamba pjesničkoga opusa Branka Maleša* (studija, 2011), *Soba 66* (poezija, 2011), *Signali* (poezija, 2012), *Zimsko računanje vremena* (2017), *Obnovljivi izvor energije* (poezija, 2018), *Služba riječi* (poezija, 2018), *Zemlja zalazećeg Sunca* (poezija, 2019), *Bilo jednom na Divljem istoku* (roman, 2020), *Okupacija u 26 slika (metodički obrađena lektira)* (poezija, 2022).

Nagrade: Treća nagrada Pjesničkih susreta u Drenovcima za najbolji neobjavljeni pjesnički rukopis autora s područja Slavonije i Baranje do tridesete godine starosti (2005. za rukopis *dečko. žena? dečko: naranča!*); Nagrada Kvirinovih dana u Sisku za najbolju knjigu poezije autora do trideset i pete godine starosti (2008. za zbirku *Tanja*); Nagrada Josipa Severa za najbolji neobjavljeni pjesnički rukopis (2011. za rukopis *Knjiga izlaska*); Treća nagrada na danima Josipa i Ivana Kozarca za zbirku *Knjiga izlaska* (2012); Nagrada Duhovno hrašće za najbolji objavljeni pjesnički rukopis između dvaju Pjesničkih susreta u Drenovcima (2012 za zbirku *Soba 66*); Nagrada Đakovačkih susreta književnih kritičara (2015. za objavljene kritike između dvaju Susreta). Finalist Nagrade Trećeg trga (2020. za zbirku *Okupacija u 26 slika : [metodički obrađena lektira]*). Trostruki finalist Nagrade Fran Galović (2018., 2020., 2022. za zbirke *Obnovljivi izvor energije*, *Zemlja zalazećeg Sunca* i *Okupacija u 26 slika : [metodički obrađena lektira]*).

Biblioteka Online

knjiga 272

Franjo Nagulov**TANJA**

drugo, izmijenjeno izdanje

© 2025 Franjo Nagulov

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2025

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Glavni urednik

Krešimir Pintarić

Urednik

Davor Ivankovac

Fotografija

Tima Miroshnichenko / Pexels.com

Objavljeno

13. travnja 2025.

ISBN 978-953-374-337-0 (HTML)

ISBN 978-953-374-338-7 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-374-339-4 (PDF)

ISBN 978-953-374-340-0 (MOBI)

Prvo izdanje

Naklada Breza, Zagreb, 2008.

Knjiga je objavljena uz financijsku podršku Zaklade „Kultura nova“, Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Zagreba. Mišljenja izražena u ovoj knjizi odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajališta ustanova koje pružaju financijsku podršku.